

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2002 vp

Hallituksen esitys luonnonvararikoksia koskevien säännösten uudistamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä marraskuuta 2001 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen luonnonvararikoksia koskevien säännösten uudistamisesta (HE 203/2001 vp).

Lakialoitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä — lakialoitteen laiksi metsästyslain 73 §:n muuttamisesta (LA 7/2002 vp — Lauri Kähkönen /sd ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 1 päivänä maaliskuuta 2002, — lakialoitteen laiksi rikoslain 48 luvun muuttamisesta (LA 26/2002 vp — Sulo Aittoniemi /alk), joka on lähetetty valiokuntaan 21 päivänä maaliskuuta 2002 ja — lakialoitteen laiksi rikoslain 2 a luvun 9 §:n muuttamisesta (LA 29/2002 vp — Sulo Aittoniemi /alk), joka on lähetetty valiokuntaan 21 päivänä maaliskuuta 2002.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Lena Andersson, oikeusministeriö
- ylijohtaja Timo Kotkasaari ja lakimies Tuire Taina, maa- ja metsätalousministeriö

- hallitusneuvos Hannu Karjalainen, ympäristöministeriö
- käräjätuomari Kalevi Julkunen, Joensuun käräjäoikeus
- valtiosyyttäjä Matti Nissinen, Valtakunnan-syyttäjänvirasto
- kihlakunnansyyttäjä Marja Vanamo, Joensuun kihlakunnan syyttäjänvirasto
- tutkimusmetsäpäällikkö Eino Piri, Metsätutkimuslaitos
- lakimies Maija-Liisa Niskala, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
- erikoissuunnittelija Jukka-Pekka Jäppinen, Suomen ympäristökeskus
- järjestöpäällikkö Risto Vesa, Kalatalouden Keskusliitto
- päälakimies Risto Airikkala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- asianajaja Harri Niinimäki, Suomen Asianajajaliitto
- projektivastaava Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- koulutuspäällikkö Jari Pigg, Metsästäjain Keskusjärjestö
- professori Raimo Lahti.

Lisäksi valiokunta on saanut professori Ari-Matti Nuutilalta kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITTEET

Esityksessä ehdotetaan uudistettaviksi metsästystä, kalastusta sekä metsän käyttöä ja hoitoa koskevat rangaistussäännökset. Esitys on osa rikoslain kokonaisuudistusta. Rikoslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi luku luonnonvararikoksista, jossa säädettäisiin metsästys-, kalastus- ja metsärikoksista, laittoman saaliin kätkemisestä, syyteoikeudesta sekä metsästyskiellosta.

Rikoslain kokonaisuudistuksessa omaksutun periaatteen mukaisesti rikoslakiin ehdotetaan siirrettäviksi metsästys-, kalastus- ja metsärikoksia koskevat vankeusuhkaiset rangaistussäännökset.

Rikoslain luonnonvararikokset olisivat yleensä rangaistavia tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta tehtyinä. Näistä rikoksista voidaan nykyisin tuomita sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Rikosten rangaistusasteikkoihin ei ehdoteta muutoksia.

Metsästysrikosta koskevassa säännöksessä ei ehdoteta suuria asiallisia muutoksia rangaistavuuden alaan. Kalastusrikoksia koskevat säännökset on esityksessä yhteensovitettu rikoslain ympäristörikossäännösten kanssa. Kalastusrikoksena rangaistavaa olisi vastaisuudessa myös kala- tai rapulajin taikka niiden kannan luvaton istuttaminen tai siirtäminen vesialueelle. Metsärikoksena rangaistavaa olisi metsän hakkaaminen metsälain velvoitteiden vastaisesti taikka suojametsäaluetta tai suoja-aluetta koskevien säännösten rikkominen. Metsärikoksina rangaistaisiin edellä mainitut tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta tehdyt teot. Metsärikoksesta tuomittaisiin myös se, joka tahallaan vahingoittaa metsän hoito- tai käyttötoimenpiteellä ympäristöstään selvästi erottuvaa metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista elinympäristöä siten, että teko on omiaan vaarantamaan kyseisen elinympäristön ominaispiirteiden säilymistä.

Laittoman saaliin kätkemistä koskeva säännös ulotettaisiin koskemaan metsästysrikoksella

saadun saaliin lisäksi myös kalastusrikoksella saadun saaliin kätkemistä. Enimmäisrangaistus laittoman saaliin kätkemisestä ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen vankeutta.

Rikesakon soveltamisala ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös kalastuslaissa rangaistavaksi säädettyä kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun tai niiden suorittamista osoittavien tositteiden määräajassa esittämisen laiminlyöntiä. Rikesakon määräisi poliisi tai rajavartiolaitosviranomainen.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi useisiin muihin lakeihin uudistettavien rikoslain säännösten edellyttämät muutokset ja muita vähäisiä tarkistuksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan kolmen kuukauden kuluttua niiden vahvistamisesta.

Lakialoitteet

Lakialoitteessa LA 7/2002 vp ehdotetaan, että metsästyslain 73 §:ssä rangaistavaksi säädetyn laittoman saaliin kätkemisen enimmäisrangaistus korotetaan nykyisestä kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen vankeutta.

Lakialoitteessa LA 26/2002 vp ehdotetaan, että rikoslain ympäristörikoksia koskevaan 48 lukuun lisätään uusi 3 a §, jossa säädetään rangaistavaksi metsänhakkuun estäminen.

Lakialoitteessa LA 29/2002 vp ehdotetaan muutettavaksi rikoslain 2 a luvun 9 §:ää siten, että rikesakko voitaisiin säätää rangaistukseksi metsästysrikkomuksesta, metsästyslain säännösten rikkomisesta, kalastusrikkomuksesta ja vaaran aiheuttamisesta kalavedelle. Lisäksi ehdotetaan, että rikesakkomenettelyn yhteydessä voidaan panna täytäntöön rikoksentekovälineen, saaliin ja rikoksen hyötyä koskeva menettämisseuraamus, jos niiden arvo on yhteensä alle 250 euroa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esitys on osa rikoslain kokonaisuudistusta. Rikoslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 48 a luku, johon keskitetään kokonaisuudistuksessa noudatettavan keskittämisperiaatteen mukaisesti erityislainsäädännössä olevat vankeusuhkaiset metsästys-, kalastus- ja metsärikoksia koskevat rangaistussäännökset. Nykyiset säännökset ovat suhteellisen uusia, eikä uudistus sisällä merkittäviä muutoksia rangaistavan käyttäytymisen alaan tai rangaistusasteikkoihin. Poikkeuksena on laittoman saaliin kätkeminen, jonka nykyistä enimmäisrangaistusta korotetaan. Valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Metsänhakkuun estäminen

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen yhteydessä lakialoitteen LA 26/2002 vp, jossa ehdotetaan metsänhakkuun laitonta estämistä koskevan rangaistussäännöksen lisäämistä rikoslakiin. Aloitetta käsiteltäessä on keskusteltu metsänhakkuun estämisen lisäksi myös toimista, joilla puututaan laillisen elinkeinon harjoittamiseen, kuten turkistarhaukseen. Asian ajankohtaisuutta ja tärkeyttä ilmentävät mainitun lakialoitteen ohella useat kirjalliset kysymykset (esim. KK 1192/1998 vp, KK 233/1999 vp, KK 1048/2000 vp, KK 1425/2001 vp, KK 177/2002 vp ja KK 257/2002 vp).

Metsänhakkuiden estäminen ja laillisen elinkeinon harjoittamisen vastustaminen on usein liittynyt toimintaan, jonka tarkoituksena on käyttää sinänsä laillista ja perustuslaissa suojattua oikeutta ilmaista mielipiteensä. Mikäli toiminta ylittää laissa säädetyt rajat, voi toiminta tulla arvioitavaksi useiden rikoslaissa olevien säännösten perusteella.

Jos hakkuiden tai elinkeinon harjoittamisen estämiseen käytetään väkivaltaa tai sen uhkaa, voi teko olla rangaistava rikoslain 25 luvun 8 §:n mukaisena pakottamisena. Niin sanotussa Koirjärvi-jutussa (KKO 1983 II 159) syytetty tuomit-

tiin pakottamisesta, kun he olivat maansiirtotyömaalla kahlinneet itsensä kaivinkoneeseen estääkseen suon ojituksen. Korkein oikeus katsoi myös, ettei kansalaistottelemattomuus ollut sellainen peruste, joka olisi poistanut teon rangaistavuuden. Kieltäytyminen noudattamasta poliisin toimivaltansa rajoissa antamaa kieltoa tai käskyä taikka virkatoimen suorittamisen vaikeuttaminen on säädetty rangaistavaksi rikoslain 16 luvun 3 §:n mukaisena haitantekona virkamiehelle ja 4 §:n niskoitteluna poliisia vastaan. Eräissä tapauksissa sovellettavaksi saattaa tulla myös rikoslain 28 luvun 11 § hallinnan loukkauksesta. Sen perusteella rangaistaan teot, joilla tosiasiallisesti estetään omaisuuden hallintaa käyttämästä irtainta tai kiinteää omaisuuttaan.

Tarve suojata laillisen elinkeinon harjoittamista oikeudettomilta loukkauksilta on otettu huomioon uudistetussa yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamista koskevassa rikoslain 24 luvussa. Kotirauhan suojaamia paikkoja ovat mm. asukkaiden yksityisaluetta olevat pihat niihin välittömästi liittyvine rakennuksineen. Kotirauhan rikkomista voidaan pitää luvun 2 §:n mukaan törkeänä mm., jos ilmeisenä tarkoituksena on vahingoittaa omaisuutta. Kotirauhan piiriin kuuluvien paikkojen lisäksi luvun säännökset suojaavat mm. liikehuoneistoja, tuotantolaitoksia ja niiden aidattuja piha-alueita. Julkisirauhan rikkomista voidaan 4 §:n mukaan pitää törkeänä mm., jos tekijän ilmeisenä tarkoituksena on vahingoittaa omaisuutta.

Ministerin vastauksesta kirjalliseen kysymykseen KK 233/1999 vp ilmenee, että oikeusministeriössä on selvitetty, onko rikoslain nykyisiä säännöksiä syytä täydentää elinkeinon harjoittamisoikeutta suojaavalla erityissäännöksellä. Harkittavana ovat olleet seuraavat vaihtoehdot:

— itsenäisen, elinkeinon harjoittamisoikeuden loukkaamista koskevan säännöksen lisääminen rikoslakiin,

— rikoslain 25 luvun 8 §:n pakottamissäännöksen täydentäminen siten, että siinä nimenomaisesti mainittaisiin elinkeinon harjoittami-

sen lopettaminen pakottamisen päämääränä ja että myös yritysasteelle jäänyt pakottaminen olisi rangaistavaa, ja

— rikoslain 6 luvun 2 §:n yleisen rangaistuksen mittaamissäännöksen täydentäminen niin, että rikoksen motiivien merkitystä rangaistuksen mittaamisessa korostetaan. Vaihtoehtoihin liittyy erilaisia ongelmia, joiden vuoksi ministeriö on ilmoittanut luopuneensa niistä.

Valiokunta katsoo, ettei rikoslakiin lisättäväksi ehdotettuun luonnonvararikoksia koskevaan 48 a tai nykyiseen ympäristörikoksia koskevaan 48 lukuun, ole syytä sisällyttää lakialoitteessa LA 26/2002 vp ehdotettua säännöstä metsänhakkuun estämisestä. Rikoslain nykyiset säännökset kattavat suhteellisen hyvin sellaisen laittoiman toiminnan, jonka kriminalisointi on perusteltua. Sanottu ehdotus on lisäksi osittain päällekkäinen nykyisten säännösten kanssa. Se ei myöskään sisältönsä puolesta sovi rikoslain 48 tai 48 a luvun säännösten joukkoon, jotka suojaavat muita oikeushyviä kuin mitä lakialoitteessa ehdotetun säännöksen on tarkoitus suojaata.

Metsänhakkuun tai laillisen elinkeinon harjoittamisen suojan tehostaminen nykyistä laajemmilla rangaistussäännöksillä ei ole yksinkertaista tai ongelmatonta. Rangaistussäännösten on oltava rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen mukaisesti sisällöltään täsmällisiä. Säännöksillä ei saa rajoittaa perusteettomasti perustuslain suojaamia perusoikeuksia. Myös uusien säännösten tarpeellisuudesta on olemassa erilaisia näkemyksiä. Valiokunta pitääkin ensisijaisena, että laittomaan toimintaan puututaan nykyisten säädösten puitteissa tehostamalla toimia, joilla laittomuuksia estetään ennakolta, tehdyt rikokset selvitetään ja vahingonkorvaus- sekä rikosoikeudellinen vastuu toteutetaan. On tärkeää, että rikoslainsäädännön ajantasaisuutta ja kattavuutta arvioidaan ottaen huomioon mm. laillisen elinkeinon harjoittamisen estämiseen pyrkivä laitton toiminta ja sitä koskeva oikeuskäytäntö. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa asiaa koskevan lausuman hyväksymistä (*Valiokunnan 1. lausumaehdotus*).

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki rikoslain muuttamisesta

48 a luku. Luonnonvararikoksista

3 §. *Metsärikos.* Pykälän 1 momentin mukaan on rangaistavaa metsän hakkaaminen metsälain velvoitteiden vastaisesti taikka suojametsäaluetta tai suoja-aluetta koskevien säännösten tai määräysten rikkominen. Pykälän 2 momentissa säädetään rangaistavaksi ympäristöstään selvästi erottuvan metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisen elinympäristön vahingoittaminen metsän hoito- tai käyttötoimenpiteellä metsälain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti siten, että teko on omiaan vaarantamaan kyseisen elinympäristön ominaispiirteiden säilymistä.

Pykälän 1 momentin mukainen teko on rangaistava tahallisesti ja törkeästi huolimattomuudesta tehtynä, mutta 2 momentissa rangaistavuuden edellytyksenä on yksinomaan tahallisuus. Useat valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat arvostelleet sitä, ettei 2 momentin mukainen teko ole rangaistava myös törkeästi huolimattomuudesta tehtynä. Syyksiluettavuusvaatimuksen erilaisuutta perustellaan esityksessä (s.19/II ja 20/I) sillä, että metsälain 10 §:n 2 momentissa määriteltujen metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisen elinympäristön tunnistaminen on jopa asiantuntijalle vaikeaa. Myöskään toimenpiteiden vaikutusten arviointi ei ole yksinkertaista. Metsälain säännöksen varaan rakentuvasta rangaistussäännöksestä on sen vuoksi vaikea saada riittävän tarkkarajaista. Rangaistussäännöksessä on pyritty sovittamaan yhteen mainittujen tärkeiden elinympäristöjen suojelu ja rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen edellyttämä tarkkarajaisuuden vaatimus.

Rikoslain metsärikossäännöstä täydentää metsälain 18 §:n 2 momentin säännös metsärikkomuksesta. Sen 4 kohdan mukaan rangaistaan metsän monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeään elinympäristöön kohdistuva 10 §:n tai

sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti tai ilman lupaa tai lupaehdon vastaisesti tahallaan tai huolimattomuudesta suoritettu hoito- tai käyttötoimenpide.

Koska metsärikkomuksesta voidaan tuomita ainoastaan sakkoon, on rikoksen syyteoikeuden vanhentumisaika kaksi vuotta. Metsärikkomuksen ilmitulo ja tutkinta saattaa kestää helposti niin kauan, että syyteoikeus on vanhentunut esitutkinnan aikana. Rikosoikeudellista vanhentumista koskevat säännökset ovat eduskunnan käsiteltävänä. Eduskunta on 27.2.2001 hyväksynyt rikoslain vanhentumista koskevat lait, jotka tasavallan presidentti on jättänyt vahvistamatta. Vahvistamatta jäänyt laki (VJL 3/2001 vp) ja uusi rikosoikeudellista vanhentumista koskeva hallituksen esitys HE 45/2001 vp on lähetetty lakivaliokuntaan käsiteltäväksi.

Valiokunta katsoo, että pykälän 1 ja 2 momenttien syyksiluettavuutta koskevat säännökset on syytä hyväksyä esityksen mukaisina. Metsärikos- ja metsärikkomussäännöksen toimevuutta on edellä esitetyn perusteella kuitenkin syytä erityisen tarkoin seurata ja tarvittaessa on ryhdyttävä toimiin niiden korjaamiseksi. Valiokunta ehdottaa asiaa koskevan lausuman hyväksymistä (*Valiokunnan 2. lausumaehdotus*).

6 . Laki metsälain 16 ja 18 §:n muuttamisesta

18 §. Rangaistussäännökset. Metsälain 14 §:n mukaan metsänkäyttöilmoitus on tehtävä vähintään 14 päivää ja enintään kaksi vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista, jollei metsäkeskus myönnä määräajasta poikkeusta. Ehdotetun 18 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan metsänkäyttöilmoituksen tahallinen tai tuottamuksellinen laiminlyönti on rangaistavaa metsärikkomuksena. Käytännössä on ilmennyt epäselvyyttä siitä, kattaako nykyinen ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiä koskeva rangaistussäännös myös tapaukset, joissa ilmoitus tehdään liian myöhään. Ehdotettu säännös on samalla tavoin tulkinnanvarainen.

Metsänkäyttöilmoituksella on keskeinen merkitys metsälain valvonnassa. Metsäkäyttöilmoituksen tekeminen säädetyn määräajan jälkeen

vaikeuttaa metsäkeskusten valvontatehtävää ja saattaa tehdä ilmoittamisen merkityksettömäksi. Ehdotetun 16 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskus voi antaa käsittelykiellon, jos metsänkäyttöilmoitus on annettu metsäkeskukselle määräajan jälkeen. Käsittelykielto ei tee tarpeettomaksi säätää rangaistavaksi metsänkäyttöilmoituksen antamatta jättämisen lisäksi myös sen antamista liian myöhään. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että säännökseen lisätään maininta ilmoituksen tekemisestä määräajan jälkeen.

Syytteen nostaminen metsärikkomuksesta edellyttää metsälain 22 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskuksen ilmoitusta. Harkittaessa, onko liian myöhään tehdystä metsänkäyttöilmoituksesta syytä tehdä rikosilmoitus ja nostaa syyte, on kiinnitettävä huomiota myöhästymisen olennaisuuteen ja siihen, onko suunniteltu hakkuu muutoin asianmukainen.

Lakialoitteet

Käsitlemiensä lakialoitteiden johdosta lakivaliokunta toteaa seuraavaa:

Lakialoite LA 7/2002 vp. Hallituksen esityksen mukaisesti valiokunta ehdottaa, että laittoman saaliin kätkeminen säädetään rangaistavaksi rikoslain uudessa 48 a luvun 4 §:ssä ja nykyinen metsästyslaissa oleva rangaistusäädös kumotaan. Samalla enimmäisrangaistus korotetaan nykyisestä kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen vankeutta. Valiokunnan kannasta seuraa, että lakialoite on hylättävä.

Lakialoite LA 26/2002 vp. Valiokunta on edellä yleisperusteluissa käsitellyt metsänhakuun estämistä ja päätynyt siihen, ettei rikoslakiin ole syytä lisätä säännöstä metsänhakuun estämisestä. Valiokunnan kannasta seuraa, että lakialoite on hylättävä.

Lakialoite LA 29/2002 vp. Hallituksen esityksen mukaisesti valiokunta ehdottaa, että rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös kalastuslaissa säädetyn kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä

taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tosittteen määrääjassa esittämisen laiminlyönnistä. Koska valiokunta ei ehdota rikesakon soveltamisalan laajentamista lakialoitteessa ehdotetuvin tavoin, on lakialoite hylättävä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunioittavasti ehdottaa,

että 1.—5. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

että 6. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 18 § muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus),

että lakialoitteet LA 7/2002 vp, LA 26/2002 vp ja LA 29/2002 vp hylätään ja

että hyväksytään kaksi lausumaa (Valiokunnan lausumaehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotus

18 §

Rangaistussäännökset

(1 mom. kuten HE)

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö antaa 14 §:ssä säädetyn metsänkäyttöilmoituksen tai tekee ilmoituksen säädetyn 14 vuorokauden määräajan jälkeen,

2) rikkoo 5 §:n puuston hakkuuta koskevaa säännöstä tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä,

3) rikkoo 8 §:n uuden puuston aikaansaamista koskevaa säännöstä tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä,

4) suorittaa metsän monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeään elinympäristöön kohdistuvan hoito- tai käyttötoimenpiteen 10 §:n tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti taikka ilman lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

5) rikkoo 12 §:n 1 tai 2 momentin metsätaloutta suojametsissä koskevaa säännöstä tai niiden nojalla annettua määräystä tai

6) rikkoo 13 §:n suoja-alueita koskevaa säännöstä tai sen nojalla annettua määräystä

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsärikkomuksesta* sakkoon.

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että rikoslain kokonaisuudistuksen loppuun saattamisen yhteydessä arvioidaan, ovatko rikoslain säännökset riittäviä estämään toimintaa, jolla pyritään estämään lailisen elinkeinon harjoittamista tai metsänhakkuuta, ja tarvittaessa ryhdytään toimiin nykyisten säädösten täydentämiseksi.
2. Eduskunta edellyttää, että metsärikosta ja -rikkomusta koskevien säädösten toimivuutta seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimiin niiden tarkistamiseksi.

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Henrik Lax /r	Kari Myllyniemi /kesk
vpj.	Matti Vähänäkki /sd	Kirsi Ojansuu /vihr
jäs.	Sulo Aittoniemi /alk	Veijo Puhjo /vas
	Leena-Kaisa Harkimo /kok	Tero Rönni /sd
	Erkki Kanerva /sd	Mauri Salo /kesk
	Toimi Kankaanniemi /kd	Marja Tiura /kok
	Annika Lapintie /vas	Lasse Virén /kok.
	Paula Lehtomäki /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Timo Tuovinen.

VASTALAUSE

Perustelut*Rikesakkorikkomukset*

Rikesakko on nopea ja prosessikustannuksiltaan huokea rikosoikeudellinen seuraamus. Nyt sitä ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myöskin eräitä kalastuslaissa säädettyjä rikkomuksia. Suuntaus on oikea, mutta samalla kertaa rikesak-
kon käyttöä olisi voitu laajentaa koskemaan eräitä metsästyslain 74 ja 75 §:ssä ja kalastus-
lain 14 luvun 107 ja 109 §:ssä mainittuja vähäi-
siä tekoja. Samoin olisi pitänyt mahdollistaa ri-
koksentekevälinettä, saalista tai rikoksen tuotta-
maa hyötyä koskevan menettämisseuraamuksen
täytäntöönpano rikesakkomenettelyn yhteydes-
sä, jos niiden arvo yhteensä on enintään 250 eu-
roa.

Rikoslain 2 a luvun 9 § tulisi säätää sen sisäl-
töisenä kuin on ehdotettu lakialoitteessa
LA 29/2002 vp.

Metsätyön haittaaminen

Viime vuosien aikana on ilmennyt yhä enene-
vässä määrin tapauksia, joissa joku ulkopuoli-
nen taho on toiminnallaan häirinnyt ja pahim-
missa tapauksissa jopa estänyt metsälain sal-
limissa puitteissa tapahtuvaa normaalia metsäta-
louden harjoittamista. Metsälainsäädännön mu-
kaisten laillisten töiden tekemistä on pyritty
hankaloittamaan mm. asiattomalla oleskelulla ja
muulla häiritsevällä toiminnalla.

Metsästys- ja kalastuslaissa sekä rikoslain
ympäristörikoksia koskevassa luvussa on ni-
menomaiset edellä mainittua toimintaa koskevat
rangaistussäännökset. Metsätalouden osalta vas-
taavaa säännöstä ei lainsäädännössämme kui-
tenkaan ole. Tämän lainsäädännöllisen puutteen
korjaamiseksi rikoslakiin tulee sisällyttää myös

metsälain mukaista metsän käsittelyn häirintää
koskeva rangaistussäännös.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että valiokunnan mietintöön sisältyvän
1. lakiehdotuksen 2 a luvun 9 § hyväksy-
tään muutettuna ja 48 a lukuun lisätään
uusi 4 §, jolloin luvun jäljempien pykä-
lien numerointi muuttuu yhtä suurem-
maksi, seuraavasti:*

2 a luku

9 §

Rikesakkorikkomukset

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi
myös jätelaissa (1072/1993) säädetyn roskaa-
miskiellon vähäisestä rikkomisesta, *metsästys-
lain (1093/1996) 74 §:n mukaisesta metsästys-
rikkomuksesta ja 75 §:ssä säädetystä metsästys-
lain säännösten rikkomisesta sekä kalastuslain
(286/1982) 14 luvun 107 §:ssä säädetystä kalas-
tusrikkomuksesta ja 109 §:ssä säädetystä vaa-
ran aiheuttamisesta kalavedelle.*

*Rikoksentekevälinettä, saalista tai rikoksen
tuottamaa hyötyä koskeva menettämisseuraa-
mus voidaan panna täytäntöön rikesakkomenet-
telyn yhteydessä, jos niiden arvo on yhteensä
enintään 250 euroa. (Uusi 4 mom.)*

*Edellä 2 ja 3 momentissa säädetyistä rikko-
muksista sekä 4 momentissa säädetystä menet-
tämisseuraamuksesta säädetään tarkemmin val-
tioneuvoston asetuksella. (Uusi 5 mom.)*

48 a luku

4 § (Uusi)

Metsätyön haittaaminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta asiattomasti oleskelemalla metsässä estää

*tai häiritsee siellä tehtäviä laillisia töitä, on tuomittava **metsätyön häiritsemisestä** sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.*

*Joka tekee edellä 1 momentissa tarkoitetun teon kiellosta huolimatta, on tuomittava **metsätyön estämisestä** sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.*

Helsingissä 3 päivänä toukokuuta 2002

Kari Myllyniemi /kesk
Sulo Aittoniemi /alk
Toimi Kankaanniemi /kd

Mauri Salo /kesk
Paula Lehtomäki /kesk